

Caius Dobrescu. *Minoic*.*

Ar fi imposibil să încerc să rezum în câteva cuvinte acțiunea complexă a acestui volum. Cred că mai degrabă câteva remarci și aprecieri ar fi mai folositoare cititorului care, aflat în fața acestei mari cărți, stă pe gânduri dacă să o înceapă sau nu. Pentru că întotdeauna începutul este mai greu: iar cartea aceasta are (și) meritul de a te acapara pe măsură ce înaintezi în lectură. Așadar, legați-vă bine parașuta, sau după caz, fierbeți multă cafea și pregătiți-vă să aterizați într-o altă lume, de fapt, în alte, multiple și *minoice*, adică, misterioase, lumi paralele.

Romanul lui Caius Dobrescu este o apariție singulară pe piața cărții românești. De ce singulară: pentru că aparține unui gen care nu se prea practică în România, iar când s-a practicat a fost de slabă calitate – iar volumul de față este o scriitură de calibru; cartea este un thriller de tipul best-seller-urilor apărute în general peste ocean, cărți care beneficiază de ecranizări de box-office; ironic este că după ce au cunoscut succesul în SUA, traduse în limba română, au avut sau au în continuare și la noi un mare succes de public.

În fine, este unic pentru că își depășește genul: nu este doar un roman detectivist, ci o încrengătură captivantă de lumi, planuri, intrigi, idei, de toate felurile și de toate națiile, și personaje – de la cei mai josnici securiști (sau foști securiști) până la celebri oameni de știință și profesori universitari mai mult sau mai puțin americani. Plus, bonusul desăvârșit, un povestitor de excepție, martor activ al unor evenimente ce pornesc din perioada interbelică, trec prin comunism și sfârșesc în prezent. Astfel, din această perspectivă, poate fi citit și ca roman istoric, ceea ce înseamnă că rămâne o ficțiune, dar că își are rădăcinile în istorie, în „istoria adevărată”. Din alt unghi, este un roman de idei, de care este din plin îmbibat. Apoi, este o atitudine critică a societății în general, a celei românești și a celei americane în particular; mergând pe un alt plan, la o subtilă critică a societății universitare, cu toate cotloanele aferente, unde multe „bufnițe” nu sunt ceea ce par a fi.

Minoic este un roman dens, dens, dar nu avea cum să fie altfel, pentru că autorul își pune amprenta personală – și cine i-a citit alte creații, fie că este vorba despre poemele și romanele în proză sau în versuri, de poeziile sale *deadevă*, sau de lucrările teoretice gen teza de doctorat (nu romanul, ci propria sa teză), știe că mintea lui Caius Dobrescu lucrează pe multiple planuri, iar erudiția sa abundă, exact ca a unor alți autori celebri originari din România, cum au fost Mircea Eliade sau Ioan Petru Culianu, ca să aleg doar două nume care îmi vin întâmplător sau nu în minte. Toată această abundență trebuie să se exprime și singura cale de scăpare este una vulcanică – de aici și volumul de aproape șapte sute de pagini de roman.

Totuși, și din fericire, cartea aceasta este un thriller. Ceea ce o face deosebit de atractivă: romanul se citește nu doar cu plăcere, fie ea intelectuală, fie estetică, ci și cu curiozitate, cu nerăbdare, cu rapiditate. Pe de altă parte, grosimea cărții în care nici un rând nu este în plus dă seama și de seriozitatea cu care autorul își tratează subiectul, precum și de atitudinea față de cititor. La urma urmei, dacă ar fi să ne gândim numai la un alt autor celebru, cărțile lui Umberto Eco, și, dintre acestea, în principal *Numele Trandafirului* și *Pendulul lui Foucault* sunt exact din aceeași categorie.

Acum, nu chiar în trecut fie spus, și nicidecum în glumă, ghinionul lui Caius Dobrescu este că nu și-a publicat cartea în America, dar norocul său este că și-a publicat-o la o editură românească prestigioasă, care are deschiderea necesară pentru traduceri. Oricum, intuiția îmi spune că această carte este sortită mai întâi unui binemeritat succes internațional, poate (să sperăm) și unei ecranizări americane; apoi – pentru că așa se întâmplă în Valahia noastră, dar nu mă întrebați de ce se întâmplă mereu așa – va urma și succesul local.

*Caius Dobrescu, *Minoic*, Iași, Editura Polirom, 2011, 690 p.